

Gfv. VII. 30. 053/2012/5. szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a dr. Barta-Szabó Beáta Gizella ügyvéd **felperesnek** a dr. Szőke Ügyvédi Iroda I.r., dr. Jákli Tibor ügyvéd által képviselt **II.r.**, a Lájér Ügyvédi Iroda által képviselt **III.r. alperes** ellen **jogosult személyének megállapítása** iránt a Debreceni Városi Bíróság előtt 9.G.40.044/2011. szám alatt indult és a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Gf.41.057/2011/4. számú ítéletével befejezett perében az említett jogerős ítélet ellen a III.r. alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet - felülvizsgálati kérelemmel érintett részében - hatályában fenntartja.

Kötelezi a III.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000 (Egyszázezer) Ft felülvizsgálati perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A III.r. alperes és a B Sz Kft. 2006. július 25-én engedményezési szerződést kötött, mely alapján a B Sz Kft. a III.r. alperesre engedményezte valamennyi olyan követelését, amely áruszállításból és szolgáltatásokból származóan fennáll, vagy a jövőben fenn fog állni azzal, hogy a fennálló követelések a szerződés megkötésével minden jövőbeni követelés pedig keletkezésük időpontjával átszáll a III.r. alperesre. A III.r. alperes és a B Sz Kft. 2006. augusztus 21-én faktoring szerződést kötött biztosítéki céllal, a B Sz Kft. áruszállításokból, vagy szolgáltatás nyújtásból származó követeléseit a III.r. alperesre ruházta át engedményezés formájában.

A felperes és a B Sz Kft. 2008. november 10-én és 2008. december 8-án kölcsönszerződéseket kötöttek, melyek alapján a felperes

40.000.000 Ft kölcsönt adott a B Sz Kft-nek. A szerződő felek 2008. december 15-én factoring szerződést is kötöttek, mely alapján a felperes vállalata, hogy megvásárolja a B Sz Kft., többek között az I.r. alperessel szemben fennálló számlában foglalt követeléseit és a teljes vételárat a teljesítést követően megfizeti. A szerződés hatálya többek között kiterjedt az I.r. alperessel szemben fennálló összes számlakövetelés átruházására is. A szerződésük értelmében a B Sz Kft. köteles volt megküldeni a felperes részére a kiállított számlát és igénybevételi megbízást másolatban és ezzel engedményezte az igénybevételi megbízásban szereplő követeléseket. A követelés a vételár megfizetésével egyidejűleg szállt át az engedményesre.

A B Sz Kft. 2008. december 15-én írásban értesítette az I.r. alperest a felperessel kötött engedményezési szerződésről és felhívta arra, hogy 2009. január 1. napját követően a B Sz Kft-vel szemben fennálló vételár tartozásait a felperes bankszámlájára utalja át. A B Sz Kft. 2009. február 5-én megküldte a felperesnek az igénybevételi megbízást a factoring szerződésük alapján, melyben az I.r. alperessel szemben fennálló összesen 3.096.879 Ft követelését a felperesre engedményezte és az engedményezés ellenértékét a felek a felperesnek a B Sz Kft. részére 2009. január 8-án kelt kölcsönszerződése alapján folyósított kölcsön kompenzálásaként számoltak el.

A B Sz Kft. 2009. február 11-én megküldte a felperesnek azon igénybevételi megbízást, melyben az I.r. alperessel szemben fennálló 338.688 Ft összegű követelését a felperesre engedményezte.

A III.r. alperes 2009. február 23-án azonnali hatállyal felmondta a B Sz Kft-vel 2006. augusztus 21-én kötött faktorálási szerződést és ezzel esedékessé tette a B Sz Kft-vel szemben fennálló 157.164.879 Ft követelését.

A III.r. alperes 2009. február 24-én értesítette az I.r. alperest, hogy a B Sz Kft. az I.r. alperessel szemben fennálló követeléseit a III.r. alperesre engedményezte. A B Sz Kft. 2009. március 5-én küldte meg a felperesnek azon igénybevételi megbízást, mellyel az I.r. alperessel szemben fennálló 950.228 Ft követelését a felperesre engedményezte.

A B Sz Kft. a factoring szerződés alapján 4.385.795 Ft I.r. alperessel szemben fennálló követelést engedményezett a felperesre.

2009. július 12-én elrendelték a B Sz Kft. felszámolását. A felszámolási eljárásban 2009. július 22-én a III.r. alperes 86.665.275 Ft hitelezői igényt jelentett be.

Az I.r. alperesnek a B Sz Kft-vel szemben fennálló

ellenkövetelésének beszámítását követően 3.345.644 Ft tartozása áll fenn a B Sz Kft. jogosult engedményese felé.

A jogosult személyének bizonytalansága miatt az I.r. alperes a vételár tartozást bírósági letétbe helyezéssel teljesítette. A Debreceni Városi Bíróság a 3.345.644 Ft-ot teljesítési letétjét elfogadta és felhívta a jogosultakat, hogy a jogosultságukat egymás közötti egyezséggel, vagy jogerős bírósági határozattal igazolják.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy ő a jogosultja az I.r. alperes által letétbe helyezett 3.345.644 Ft-nak.

Az I.r. és II.r. alperesek az eljárás során érdemi védekezést, illetve ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A III.r. alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a teljesítési letétként kezelt 3.345.644 Ft jogosultja felperes. A bíróság egyetemesen kötelezte a II. és III.r. alpereseket, hogy 378.400 Ft perköltséget fizesse meg a felperes javára, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Ítéletében hivatkozott arra, hogy a kialakult bírói gyakorlat szerint érvényesen engedményezhető a jövőben lejáráó és feltételhez kötött követelés is és csak olyan jövőbeni követelést nem lehet engedményezni, melynek keletkezése, létrejötte eleve bizonytalan. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a III. r. alperessel létrejött engedményezési szerződés megkötésekor a perbeli követelések még létre sem jöttek. Az engedményezési szerződésben az engedményezés tárgya a követelések kötelezettje, a követelés jogcíme nincs megjelölve, ezért az engedményezési szerződés érvényesen nem jött létre. Az engedményezési szerződésből az engedményezett követelés lényeges tartalmi elemei hiányoznak. Továbbá megállapította, hogy a felperes került a kötelelem jogosulti pozíciójába azáltal, hogy az I.r. alperest erről az engedményezésről értesítették korábban. Az elsőfokú bíróság a Pp. 78. § /1/ bekezdésére hivatkozással kötelezte a II. és III.r. alpereseket a perköltség megfizetésére a felperes javára.

A II. és III.r. alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben és akként változtatta meg, hogy mellőzte a II.r. alperes perköltség fizetési kötelezettségét.

Ítélete indokolásában kifejtette, hogy olyan követelést nem lehet engedményezni, amelynek keletkezése, létrejötte eleve bizonytalan, azonban érvényesen engedményezhető a jövőben lejáráó és feltételhez

kötött követelés is akkor, ha az engedményezéskor már létezik az a jogviszony, amelyből a követelés fakad. A perben vitatott engedményezési szerződés nem határozta meg az engedményezett követelések pontos körét, azt csak általános jelleggel határozta meg, miszerint a B Sz Kft. az ezt követően áruszállításból, vagy szolgáltatásból származóan fennálló, vagy jövőben fennálló követeléseit engedményezi. Ez a meghatározás azonban nem tartalmazta a szerződés lényegi tartalmi elemeit, az engedményezett követelések köre, kötelezettjeinek személye nem megállapítható. Ezért a vitatott engedményezési szerződés a felek között nem jött létre érvényesen. Rögzítette - az elsőfokú bíróságtól eltérően - hogy a Ptk. szabályozása szerint az engedményezési szerződés érvényességének nem feltétele a kötelezett értesítése az engedményezésről. Összességében az elsőfokú bíróság álláspontjával egyezően megállapította, hogy a III.r. alperes és a B Sz Kft. által megkötött engedményezési szerződés nem jött létre érvényesen. A perköltség körében megállapította, hogy a II.r. alperes perben állása formális volt, a felperesi keresetet nem vitatta, ezért a felperessel szemben perköltség viselésére nem kötelezhető.

A III.r. alperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet megváltoztatását, és a felperes keresetének az elutasítását a Ptk. 205. § /2/, 207. § /1/ 328. § /1/ és a Pp. 206. § /1/ bekezdésének sérelme miatt.

A III.r. alperes álláspontja szerint a B Sz Kft-vel kötött engedményezési szerződés érvényesen létrejött. Hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság Gf.I.31.997/1994/6. számú ítéletére, mely szerint érvényes az engedményezés, amelynek a tárgya egy jövőben keletkező, összegszerűen nem meghatározott követelés átruházása. A jövőbeni követelés engedményezés lehetőségére példaként a zálogjog és a kezesség szabályaira is hivatkozott. Továbbá állította, hogy a jelen perbeli követelések a szerződés értelmezéssel egyértelműen beazonosíthatónak minősülnek. Az engedményezési szerződés lényeges tartalmi elemei körében előadta, köztudomású tény, hogy a B Sz Kft. volt az egyik legnagyobb szörp és gyümölcsle beszállító a hazai élelmiszerpiacon. Ezért könnyen beazonosítható az engedményezett követelések jellege. Álláspontja szerint a megállapodásból az engedményezőnek és az engedményesnek, valamint a követelésnek és az átruházási szándéknak kell kitűnnie. Az engedményezési szerződés érvényes létrejöttéhez nem törvényi követelmény a követelés pontos összegének meghatározása, elegendő annak beazonosíthatósága is. Az összegszerűség megjelölése nem érvényességi feltétele az engedményezési szerződésnek. Állította, hogy a követelések a B Sz Kft. közismert élelmiszer piacon egyértelműen beazonosítható tevékenységi köréből a gyümölcsle beszállításból, azaz áruszállításból keletkeztek. Egyértelműen lehet következtetni a szerződés tárgyára egy olyan cégnél, amely szinte csak szörp és gyümölcsle előállításával és eladásával foglalkozik. Mindezek alapján az engedményezési szerződés hatálya alá eső követelések

egyszerű logikai művelettel meghatározhatóak. A követelés többszöri engedményezésével kapcsolatban előadta, hogy az időben korábbi átruházás tekinthető érvényesnek a második átruházás jogszabályba ütközik, hiszen lehetetlen szolgáltatásra irányul.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását és a III.r. alperes perköltségben való marasztalását kérte. Előadta, hogy amennyiben többszöri engedményezés történik a kötelezettnek azon jogosult felé kell teljesítenie, akivel kapcsolatban először kapott értesítést az engedményezőtől, azaz akkor szabadult a kötelemből, ha az elsőként kapott teljesítési utasításnak megfelelően teljesít. Az I.r. alperes 2009. december 19-én értesült a B Sz Kft-vel kötött szerződésről, innen kezdve kizárólag a felperesi társaság felé lett volna köteles teljesíteni. Hivatkozott a Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.048/2011/11. számú ítéletében foglaltakra, mely szerint, amennyiben többszöri engedményezés történik a kötelezettnek azon jogosult felé kell teljesítenie, akivel kapcsolatban az engedményezőtől először kapott értesítést.

Álláspontja szerint a perben vitatott engedményezési szerződés nem tartalmazza az engedményezett követelések egyértelmű beazonosításához szükséges adatokat. A vitatott engedményezési szerződés pedig nem értelmezhető olyan kiterjesztően, mint ahogyan azt a III.r. alperes teszi konkrét kötelezettek megjelölése hiányában. Hangsúlyozta, hogy csak azon jövőben lejáró és feltételhez kötött követelések engedményezhetők érvényesen, melyek kapcsán már az engedményezéskor létezik az a jogviszony, amiből a követelés fakad. Az olyan követelés nem engedményezhető, melynek keletkezése, létrejötte eleve bizonytalan.

A III.r. alperes a felperes felülvizsgálati ellenkérelmére tett észrevételében megerősítette, hogy az engedményezett követelés kötelezettjének értesítése az engedményezési szerződés érvényes létrejöttének nem feltétele. Olyan követelés is engedményezhető, mely az engedményezési szerződés megkötésének időpontjában még létre sem jött. A követelés átruházásának feltétele nem az, hogy az engedményezéskor már meghatározható legyen a követelés, elegendő, ha a követelés létrejöttékor, vagy a felek által megjelölt más időpontban meghatározható, hogy az adott követelés az engedményezési szerződés hatálya alá tartozik.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, vizsgálhatta felül és arra a meggyőződésre jutott, hogy az nem jogszabálysértő.

A Kúria joggyakorlata értelmében jövőben lejáró követelések képezhetik engedményezés tárgyát.

A bírói gyakorlat ugyanakkor nem egyértelmű a tekintetben, hogy a

jövőben keletkező követelések engedményezhetőek-e.

A Legfelsőbb Bíróság a BH-ban 1996/380. szám alatt közzétett határozatában úgy foglalt állást, hogy az engedményezési szerződés időpontjában még létre nem jött követelés érvényesen nem engedményezhető. Ezt az álláspontot ismételte meg a Pfv.VI.20.715/2010/6. számú határozatában. Ezzel szemben a Legfelsőbb Bíróság egy másik határozatában (Salamonné Dr. Solymosi Ibolya: A szerződések biztosítékai című könyvében (Cent Kiadó 319. oldal Gf.I.31.997/1994/6. téves számmal megjelölt határozat) akként foglalt állást, hogy meghatározott szerződésből eredő, jövőben keletkező, összegszerűen meg nem határozható követelés is engedményezhető. Így foglalt állást a Legfelsőbb Bíróság Gfv.IX.30.255/2011. számú határozatában is. Ezen utóbbi álláspont elfogadása esetén is azonban elengedhetetlen követelmény, hogy az engedményezett követelések egyértelműen beazonosíthatók legyenek, megállapítható legyen milyen szerződésből erednek.

A Kúria álláspontja szerint a jelen perben vitatott engedményezési szerződésben az engedményezett követelések meghatározása nem felel meg a beazonosíthatóság követelményének. Az engedményezési szerződésben írtak szerint a B Sz Kft. „az áruszállításokból és szolgáltatásokból” származóan fennálló, vagy jövőben fennálló követeléseit engedményezte a III.r. alperesre. A III.r. alperes felülvizsgálati kérelmében azt állította ezzel összefüggésben, hogy mivel a B Sz Kft. szinte csak szörp és gyümölcsle előállításával és eladásával foglalkozott, ebből egyértelműen lehet következtetni milyen követelésekre vonatkozik az engedményezési szerződés. A Kúria megítélése szerint az engedményezett követelések felülvizsgálati kérelemben állított köre az engedményezési szerződés alapján, sőt annak értelmezésével sem állapítható meg.

Az engedményezési szerződés az átruházott követelések körét olyan tágan, pontatlanul, nem egyértelműen határozza meg, azon szerződések megjelölése nélkül, amelyből az engedményezendő követelés keletkezik, akár még létre nem jött szerződésből eredő követelésre is vonatkozhat, hogy az még akkor sem felelne meg a beazonosíthatóság követelményének, ha a B Sz Kft. bizonyítottan csak a felülvizsgálati kérelmében állított tevékenységgel foglalkozott volna az engedményezési szerződés megkötésekor, amit legalábbis a cégjegyzékben szereplő jelentős számú tevékenységi kör cáfolni látszik. Az engedményezett követeléseknek a perbeli engedményezési szerződésben szereplő módon történő meghatározásának megengedése a Kúria megítélése szerint a jogbiztonságot veszélyeztetné, ellentétes lenne a Ptk. hatályos szabályaival. A Kúria csak rámutat arra, hogy az új Polgári Törvénykönyv javaslata is a követelés egyértelmű azonosíthatóságának követelményét írja elő.

A fentiekből következően nem sértett jogszabályt a másodfokú

bíróság, amikor nem a III.r. alperest jelölte meg a bírósági letétbe helyezett 3.345.644 Ft jogosultjaként.

Mindezek alapján a Kúria a Pp. 275. § /3/ bekezdésének alkalmazásával a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelmmel érintett részében hatályában fenntartotta.

A III.r. alperes eredménytelen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, ezért a Pp. 270. § /1/ bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján köteles megfizetni a felperes ügyvédi munkadíj formájában felmerült felülvizsgálati perköltségét, melynek összegét a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § /3/ és /5/ bekezdése alapján állapította meg a Kúria.

Budapest, 2012. november 15.

Dr.Vezekényi Ursula sk.a tanács elnöke
Dr.Turcsánné dr.Molnár Katalin sk.előadó-bíró
Dr.Osztovits András sk.bíró